

8013 2023

Aan Minister van SZW

TER BESLISSING

Datum
22 maart 2023

nota

Kamerbrief toezicht en handhaving kinderopvang

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)
0

Aanleiding

U heeft enkele vragen gesteld bij de concept Kamerbrief over toezicht en handhaving kinderopvang. In deze nota wordt hierop een reactie gegeven. Tevens is de Kamerbrief aangepast naar aanleiding van uw eerdere opmerkingen en zijn nog enkele punten in de brief nader toegelicht.

Geadviseerd besluit

Indien u kunt instemmen met de gewijzigde Kamerbrief, adviseren wij u deze te ondertekenen zodat deze aan de Kamer kan worden gezonden.

Kernpunten

- In reactie op de concept Kamerbrief over toezicht en handhaving kinderopvang heeft u enkele vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over onder andere uniformiteit. U heeft hierbij uw zorgen uitgesproken over de werking van het huidige decentrale stelsel. In de brief hebben we deze zorgen bij de appreciatie van het onderzoek nadrukkelijker benoemd. Zie de brief met track changes voor de wijzigingen. In de bijlage achter deze nota treft u antwoord op uw vragen.
- Naar aanleiding van de e-mail van 14 maart jl. van de VNG aan u, heeft op uw verzoek ambtelijk overleg plaatsgevonden tussen VNG realisatie en naleving, en DG Werk.
- De VNG blijft bij haar standpunt dat ze het onderzoek naar stelselvarianten onwenselijk vindt. Zij voert hiervoor als argument aan dat het huidige stelsel voldoende functioneert. Zo interpreteert de VNG ook het AEF-onderzoek. Verder meent de VNG dat er al een forse uitdaging met de nieuwe financieringssystematiek ligt, waardoor de timing niet goed is. De VNG zet als alternatief liever in op doorontwikkeling van het huidige stelsel. De VNG wil in afwachting van het onderzoek met SZW aan de slag met de 'no-regret acties'.
- De DG heeft de insteek van het onderzoek toegelicht en naar aanleiding van het gesprek zijn enkele alinea's verduidelijkt, zoals bij principle based regulation. Het laatste raakt niet alleen een andere wijze van toezicht en handhaving, maar ook de regelgeving en de rollen en verantwoordelijkheden van partijen worden anders.

Bijlage: Reactie en toelichting naar aanleiding van uw vragen

U vraagt of in afwachting van het onderzoek naar de signaalfunctie door de Inspectie van het Onderwijs ondertussen al stappen gezet kunnen worden om deze te verbeteren.

Datum
22 maart 2023

ja!
Wij zullen op korte termijn met de landelijke toezichtspartijen inventariseren wat er nu al mogelijk is. Dit is in de brief verwerkt. Ter informatie: we overwegen om een registratie- of meldplicht voor ongevallen met kinderen te verkennen. Eén van de doelen hiervan is dat toezicht en handhaving adequaat kunnen acteren op tekortkomingen en risico's. Hierover ontvangt u binnenkort een separate nota. In de Kamerbrief over arbeidsmarkt en KO die u binnenkort wordt voorgelegd, zal in het licht van de toename van incidenten in de kinderopvang, ook worden ingegaan op deze verkenning.

Bij het onderwerp 'bevorderen uniformiteit uitvoering toezicht en handhaving' vraagt u of GGD GHOR Nederland en de VNG meer kunnen doen dan adviseren over bevorderen van de uniformiteit.

VNG en GGD GHOR Nederland kunnen niet meer doen dan gemeenten en GGD'en informeren, ondersteunen en adviseren over toepassing van de wet. Zij hebben geen dwingende macht. GGD GHOR Nederland heeft hierbij de wettelijke taak om de kwaliteit en uniformiteit van het toezicht te bevorderen. Dit doet GGD GHOR Nederland door GGD'en te ondersteunen, door het up-to-date houden van instrumenten en door middel van richtlijnen en het bevorderen van uitwisseling.

U vraagt wie controleert dat gemeenten op de juiste wijze handhaven.

- In de wetgeving is handhaving belegd als lokale bevoegdheid, waarbij lokale accenten aangebracht worden, bij de inzet van handhavingsinstrumenten zoals het wel of niet opleggen van boetes. Gemeenten leggen hun handhavingkeuzes vast in beleidsregels en voeren hun werk uit binnen de kaders van de Wet kinderopvang en de Algemene wet bestuursrecht (Awb).
- Deze beleidsregels worden vaak gebaseerd op een advies van de VNG, maar zoals gezegd worden daarin lokale keuzes gemaakt met betrekking tot bijvoorbeeld hersteltermijnen en de keuze van inzet van herstellende of bestraffende handhaving. Gemeenten worden geacht binnen hun beleidskader te bepalen welke keuzes het meest effectief zijn.
- Handhaving op de kwaliteit van de kinderopvang is een bevoegdheid van het college. Jaarlijks wordt hierover verantwoording afgelegd aan de gemeenteraad. Namens de minister is de Inspectie van het Onderwijs (IvHO) aangesteld om toezicht te houden op de uitvoering van deze gemeentelijke taken.
- De IvHO ziet erop toe dat gemeenten hun wettelijke taken in deze correct uitvoeren. Als een gemeente niet voldoet aan alle taken en meewerkt aan een verbetertraject, krijgt het een status B. Als een gemeente niet aan de taken op het gebied van toezicht en handhaving kinderopvang voldoet en vervolgens ook niet mee wil werken aan een verbetertraject krijgt ze de status C toegekend. De IvHO kan u in overweging geven om gebruik te maken van het toezichtinstrument 'indeplaatsstelling' (artikel 124 Gemeentewet). Op dit moment hebben 2 gemeenten een B-status en de overige een A-status. Er is dus geen enkele gemeente met een C-status.
- Houders kunnen zelf ook bezwaar en beroep aantekenen tegen (handavings)maatregelen, waarbij de rechter afweegt of een maatregel voldoet aan de Awb (bijvoorbeeld: proportioneel is).

Datum
22 maart 2023

U vraagt waarom we niet zouden onderzoeken in hoeverre (onwenselijke) verschillen in toezicht en handhaving voorkomen, zoals AEF aanbeveelt. Een dergelijk onderzoek kan mogelijk lastig uitvoerbaar zijn. Verschillen zijn onwenselijk als sprake is van willekeur doordat vergelijkbare gevallen (situaties) ongelijk behandeld worden. Over wanneer sprake is van vergelijkbare gevallen is echter discussie mogelijk. Ook is nog onduidelijk in hoeverre er voldoende bronnenmateriaal beschikbaar is om de frequentie van onwenselijke verschillen vast te stellen. Om niet verkeerde verwachtingen te wekken, was het voorstel eerst een haalbaarheidsanalyse doen. In de aangepaste brief is nu opgenomen dat dit onderzoek in gang wordt gezet.

U vraagt of toezicht op houderniveau ipv op locatieniveau niet al eerder kan worden ingevoerd ipv dat dit juridisch in gang wordt gezet na afronding van het onderzoek naar principle based toezicht/het optimale stelsel.

Het is in principe mogelijk vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek al een wetswijziging voor te bereiden. Ons advies is echter het stelselonderzoek af te wachten, omdat hier mogelijk niet uit volgt dat houdertoezicht gewenst is. We zullen in de tussentijd wel nagaan op welke onderdelen de wet moet worden aangepast om dit eventueel mogelijk te maken, zodat voorbereidingen voor een wetswijziging snel getroffen kunnen worden.

U vraagt zich bij het onderwerp 'samenvoegen toezicht en handhaving' af of het delen van goede voorbeelden van mogelijkheden die er nu al zijn voor samenwerking en mandatering genoeg is.

Wij denken dat het actief onder de aandacht brengen van deze voorbeelden op bijvoorbeeld regiobijeenkomsten of door een advieslijn door de VNG ertoe kan leiden dat kleinere gemeenten meer de samenwerking gaan opzoeken. Verplichtingen vragen om een wetswijziging. De optie dat gemeenten pas eigenstandig handhavingsbeleid mogen voeren voorbij een zekere minimale hoeveelheid aan locaties binnen hun grondgebied en/of jaarlijkse handhavingsinzet, is hierbij zoals met u besproken een optie die in het onderzoek wordt meegenomen. Maar het stelselonderzoek kan ook uitwijzen dat toezicht en handhaving het beste bij een landelijke partij belegd kunnen worden. Om bovenstaande redenen heeft het onze voorkeur eerst het onderzoek af te wachten, voordat verdere (wettelijke) stappen worden gezet.

U vraagt in hoeverre GGD'en hun contacten met houders structureel hebben vormgegeven (De Inspectie van het Onderwijs wijst op een toenemende trend). In het Landelijk rapport gemeentelijk toezicht kinderopvang over 2021 (november 2022) concludeert de IvhO dat drie GGD-en gesprekken houden met alle houders kinderopvang in de regio. Die gesprekken worden structureel vormgegeven (dus het is geen eenmalige actie). Met de houders wordt het gesprek aangegaan over de naleving van de regels en de doelen die achter deze regels liggen. Structureel toezicht helpt houders beter te voldoen aan de regels en de kwaliteit van de kinderopvang, het is een vorm van preventief toezicht. Er zijn verder GGD'en die incidenteel met sommige houders spreken over bijvoorbeeld de (duiding van) regels. Er zijn ook GGD'en die zich beperken tot het reguliere toezicht.

graag idd
(volgens mij ook
bij VNG begrip
voor)

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief Toezicht en handhaving kinderopvang (track changes)	Niet verzenden	
3	openbare beslisnota incl reactie 20221213	Verzenden aan TK	
4	openbare beslisnota incl reactie 20221216	Verzenden aan TK	
5	openbare beslisnota incl reactie 20230223	Verzenden aan TK	
6	openbare beslisnota incl reactie 20230201	Verzenden aan TK	
7	Kamerbrief toezicht en handhaving kinderopvang (schoon)	Verzenden aan TK	

Datum
22 maart 2023